Van: Ivan Wecke <i.wecke@bureauwijland.nl>
Verzonden: Thursday, March 24, 2022 5:07:39 PM
CC: Q. Shafiq <q.shafiq@bureauwijland.nl>
Onderwerp: verkiezingsmanifest Bureau Wijland

LS,

Wij benaderen u met het verzoek onderstaand bericht en het document in de bijlage te verspreiden onder de fracties die in uw gemeente deel hebben genomen aan de verkiezingen van 14-16 maart jongstleden. Alvast vriendelijk bedankt hiervoor.

Het bericht:

Geachte volksvertegenwoordiger,

Vanuit onze maatschappelijk opdracht - bijdragen aan een diverse en duurzame samenleving - hebben wij als Bureau Wijland een verkiezingsmanifest opgesteld. Met dit document willen wij alle politieke partijen die hebben deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 attenderen op thema's als inclusieve duurzaamheid en de kracht van diversiteit. Conform de visie dat wij ondanks onze verschillen uiteindelijk met zijn allen willen bouwen aan een beschaafde, leefbare en toekomstbestendige democratie, achten wij deze thema's van groot belang voor hedendaagse politiek en bestuur. Wij hopen dat onze inzichten en expertise, zoals wij die in het bijgevoegde document hebben verwoord, u zowel bij het vormen van een coalitieakkoord als het voeren van oppositie van dienst kunnen zijn. En wij zouden het daarom erg op prijs stellen als u, wanneer dit nog niet het geval is uiteraard, de punten die wij aandragen weet te integreren in het beleid dat u komende vier jaar wilt gaan voeren. Heeft u meer interesse, of behoefte aan toelichting, neem dan contact met ons op. Bedankt voor uw aandacht.

Met vriendelijke groeten,

Qader Shafiq (directeur) en Ivan Wecke (office manager)

Wijland Bureau

Verkiezingsmanifest Bureau Wijland

Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen had Bureau Wijland een manifest opgesteld om aandacht te vragen voor de positie van migrantengroepen op verschillende maatschappelijke terreinen. Sinds die tijd zijn er nieuwe ontwikkelingen (Black Lives Matter, Zwarte Pietdiscussie, Toeslagenaffaire) die aanleiding geven om opnieuw te kijken naar de diverse samenleving. Een eenzijdige cultuursensitieve opstelling van organisaties wordt zo langzamerhand niet meer gezien als sleutel voor oplossingen. In alle geledingen van de samenleving zal het besef moeten doordringen dat het niet meer van deze tijd is om aalmoezen aan te reiken aan diverse groepen - omdat zij 'anders' zijn - teneinde een volwaardige plek te verwerven. Een inclusieve samenleving gaat uit van volwaardige, krachtige en capabele mensen uit diverse groepen die op basis van eigen mogelijkheden, gelijkwaardigheid en respect hun eigen plek (kunnen) vinden in de samenleving. Deze uitgangspunten zorgen voor de beste prikkel om alle bevolkingsgroepen te betrekken bij een moderne, volwassen en diverse samenleving.

Oproep

In het kader van de gemeenteraadsverkiezingen willen wij via dit manifest alle politieke partijen inspireren en oproepen om aandacht te besteden aan sociale inclusie en na te gaan in hoeverre bovenstaande denkwijze in de uitvoering van hun programma past of eraan toegevoegd kan worden.

Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin iedereen onafhankelijk van afkomst, gender, seksuele geaardheid, beperking, religie of levensovertuiging in het dagelijkse leven ervaart dat artikel 1 van de grondwet geen loze kreet is, maar verankerd is in alle domeinen van het leven.

Zo'n samenleving stoelt op wederkerigheid. Dat wil zeggen dat waardering en respect van twee kanten moeten komen, wil er sprake zijn van een ongedeelde en werkelijk inclusieve samenleving. Pluriformiteit in de samenleving verandert vanuit deze moderne opvatting in een vanzelfsprekendheid voor zowel burgers als politiek. Het vormt dan een kracht en uitdaging om elkaar te vinden in een gedeelde visie op verbinding in de samenleving, gericht op maatschappelijke vooruitgang voor iedereen.

Potentiële bijdrage van het individu

Herijking van het diversiteitsbeleid moet structureel inbedding krijgen in overheidsbeleid op diverse terreinen en in instituties die de uitvoering van dat beleid realiseren. Voor beleidsmakers en professionals die in direct contact staan met burgers is een inclusieve houding essentieel om elkaar te kennen en te begrijpen. Dat wil zeggen dat primair met respect wordt uitgegaan van de potentie van iedere individu, ongeacht de groep waartoe

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl | www.bureauwijland.nl

deze behoort of gerekend wordt, om een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. In verkiezingscampagnes wordt dit thema nauwelijks belicht. In veel debatten lijkt daarnaast de vraag hoe een inclusieve samenleving te realiseren geen aandachtspunt. Bureau Wijland roept daarom op tot het agenderen van vraagstukken die betrekking hebben op toegankelijkheid, tolerantie en inclusief en participatief burgerschap.

- **Onderwijs**

De kinderen van nu zijn de burgers van morgen. Scholen zijn een kleine versie van de samenleving waarin leerlingen met verschillende culturele en levensbeschouwelijke achtergronden tot de burgers van één pluriforme samenleving worden gevormd. Het is van belang dat scholen zich bewust worden van de diversiteit aan identiteiten, en dat docenten handvatten en middelen aangeboden krijgen om op een constructieve wijze met deze verschillen om te gaan. Inclusief onderwijs betekent niet alleen dat het onderwijsaanbod herkenbaar is voor kinderen uit verschillende groepen. Het inspireert en daagt kinderen ook uit tot schoolprestaties op verschillende niveaus met respect voor de eigen achtergrond en opvoeding. Hierdoor wordt de communicatie tussen leerlingen, school en ouders bevorderd, en worden problemen zoals polarisatie, radicalisering en andere problemen met school of studie zo veel mogelijk voorkomen. Dit vergt ook een actief beleid om ouderparticipatie te faciliteren door op school of daarbuiten in gesprek te gaan met ouders en zo deelname aan de medezeggenschapsraad, ouderraad en ouderavonden te stimuleren.

- **Zorg en welzijn**

Nederland kent nog steeds een kloof tussen zorgvraag en zorgaanbod. Met name voor kwetsbare groepen zoals ouderen en burgers met een migratieachtergrond blijven zorg en welzijn vaak moeilijk toegankelijk. Daarnaast is er relatief weinig kennis over verschillen in gezondheid en gezondheidsbeleving tussen bepaalde bevolkingsgroepen. Om inclusief te zijn moet de zorg daarom niet alleen cultuursensitief zijn, maar ook rekening houden met zorgvragen van mensen met andere culturele achtergronden, zorgvragen die afwijken van de Nederlandse standaarden. Dit geldt met name voor de oudere generaties. Jongere generaties inwoners met een migratieachtergrond, grotendeels hier opgegroeid, kunnen een heel andere zorgbehoefte hebben dan hun ouders of grootouders. Inclusieve zorg staat kortom voor bewustwording en kennis van zorgverleners om flexibel en gedifferentieerd in te spelen op uiteenlopende zorgvragen. Participatie en inspraak van diverse belangengroepen zijn hierbij essentieel.

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl | www.bureauwijland.nl

- **Armoede en inkomen**

Arbeid bepaalt in belangrijke mate de sociaaleconomische positie en maatschappelijke status van burgers. Betaalde arbeid levert aanzien en (financiële) waardering op. Voor veel personen is het vinden van betaald werk echter niet gemakkelijk. Voor Nederlanders met een migratieachtergrond geldt nog steeds dat er sprake is van uitsluitingsmechanismen op de arbeidsmarkt, hetgeen demotiverend werkt op het gevoel van burgerschap en maatschappelijke participatie. Daarom ook moet de overheid het voorbeeld (blijven) geven om haar personeelsbestand zo veel mogelijk een afspiegeling te laten zijn van de samenleving. En door met organisaties, die afhankelijk zijn van overheidssubsidies of van overheidsopdrachten, convenanten te sluiten om ook zo veel mogelijk op die afspiegeling te letten. Daarnaast staan nieuwkomers voor de extra opgave een balans te vinden tussen verleden, heden en toekomst: veel vluchtelingen arriveren in Nederland met zware trauma's die ze moeten verwerken. Het vluchtelingschap zit diep. Vooral zij die hun land vanwege geweld, repressie, vernedering en verminking zijn ontvlucht moeten weer leren te vertrouwen op zichzelf en op anderen.

Het is daarom belangrijk om als ‘ontvangende samenleving’ in te zien dat de zo gewenste arbeidsparticipatie – als voorwaarde voor succesvolle integratie – pas kan slagen als er ook voldoende aandacht is voor de mentale gezondheid van de nieuwe burger. Psychosociale integratie is met andere woorden een essentieel onderdeel van het grote plaatje van integratie en daarmee ook een noodzakelijke voorwaarde voor effectieve arbeidsparticipatie. Van instanties die verantwoordelijk zijn voor opvang, onderwijs en toeleiding naar werk is een open, aanmoedigende aanpak vereist. Een aanpak die uitgaat van de eigen capaciteiten en interesses van nieuwkomers in een omgeving waar gevoelens van vertrouwen en geborgenheid worden versterkt. Dit is nodig om succesvol aan te sluiten bij de wensen en behoeften van nieuwkomers, hun kansen te zien en te benutten in het kader van hun sociaaleconomische participatie.

- **Kunst- en cultuurparticipatie**

Cultuurparticipatie is belangrijk voor het ontwikkelen van actief burgerschap. Een inclusieve samenleving maakt kunst- en cultuureducatie toegankelijk voor alle burgers. Vooral kinderen van gezinnen met een relatief zwakke sociaaleconomische positie hebben baat bij creatieve en kunstzinnige vorming. Cultuur verbindt, stimuleert creativiteit, vergroot de sociale horizon en bevordert maatschappelijke participatie.

Uit onderzoek (zie o.a. Extra analyse cultuurparticipatie Nijmegenaren met niet-westerse migratieachtergrond van O&S van de gemeente Nijmegen op basis van de Burgerpeilingen van 2015 en 2019) komen indicaties naar voren dat cultuurparticipatie onder groepen met een migratieachtergrond naar verhouding lager is dan bij de doorsnee burger, omdat men zich waarschijnlijk niet herkent in het algemene cultuuraanbod. Een divers en daarmee meer herkenbaar cultuuraanbod laat daarentegen zien dat er wel degelijk sprake is van

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl | www.bureauwijland.nl

cultuurparticipatie in de vorm van bezoek aan theaters, musea, schouwburg, muziek- en dansvoorstellingen. Een inclusieve kunst- en cultuursector houdt rekening met een herkenbaar, pluriform aanbod in de programmering en stimuleert tevens de ontwikkeling van jonge artistieke talenten om een plek te vinden op het grotere podium. Een pluriformer aanbod en verjonging hiervan maken de kunst- en cultuursector toegankelijker voor de komende generatie die onmisbaar is voor sociale inclusie in de toekomst.

- **Duurzaamheid**

Klimaat en duurzaamheid zijn jarenlang een overwegend wit, grijs, hoogopgeleid én vermogend domein geweest (Kloosterman et al., 2020). Hoewel er hierin langzamerhand verandering komt, is van brede maatschappelijke betrokkenheid nog geen sprake. Het is echter belangrijk dat *iedereen* het belang van verantwoord consumptiegedrag inziet, van zorg voor een schone natuur, duurzame energie, afvalpreventie, duurzame mobiliteit en vergroening van wijken. Enerzijds mogen mensen worden gewezen op hun verantwoordelijkheid voor onze gezamenlijke planeet. Anderzijds moeten natuur- en milieuorganisaties meer gewezen worden op hun verantwoordelijkheid om bij te dragen aan maatschappelijke verbreding van betrokkenheid bij duurzame activiteiten.

Concreet betekent dit, dat er met organisaties die overheidssubsidie krijgen meer gecommuniceerd moet worden om hun verantwoordelijkheid in deze ter hand te nemen en capaciteit hiervoor vrij te maken. Ook lokale, kleurrijke initiatieven of organisaties met eigen netwerken die duurzaamheid inclusiever willen maken, moeten gefaciliteerd of ondersteund worden. Het idee dat verantwoordelijkheid voor een schone wereld iets van ons allen is, iets waarvoor iedereen zich moet inzetten, versterkt de gevoelens van saamhorigheid tussen verschillende groepen in de samenleving.

- **Maatschappelijke en Politieke participatie**

Meedoen aan sociale activiteiten draagt bij aan welzijn en gezondheid. Burgers blijven actief en vitaal door (vrijwilligers)werk uit te voeren, anderen te ontmoeten en te ondersteunen en door maatschappelijke zingeving te ervaren. Op die manier tonen ze hun maatschappelijke betrokkenheid wat weer gunstig werkt op gezondheid, gezondheids*beleving*, verbinding en het gevoel van burgerschap.

Bevolkingsgroepen verschillen wat betreft hun deelname aan maatschappelijke activiteiten (Stadsmonitor, 2021). Met name bij laagopgeleide jongeren is deze participatie laag. Jongeren voelen zich vaak buitengesloten, zij voelen zich nergens écht thuis en gaan op zoek naar een eigen identiteit en acceptatie via andere wegen (Schwartz, Vignoles, Brown, & Zagefka, 2014; Robinson, Gardee, Chaudhry, & Collins, 2017). Dit functioneert als voedingsbodem voor marginalisering, isolatie en polarisering, en belemmert de participatie van de jongeren in de samenleving. Feitelijk geldt dit scenario voor meer groepen in de

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl | www.bureauwijland.nl

samenleving. Om dit te voorkomen moeten zij zich vertegenwoordigd zien, gehoord voelen, merken dat hun stem verschil maakt en het gevoel krijgen dat zij actief kunnen bijdragen – via arbeid bijvoorbeeld - aan de samenleving. In samenspraak met maatschappelijke organisaties en bedrijven kan de overheid zichtbaar maken waar dit gebeurt en personen in de spotlights zetten. Daarmee wordt het vertrouwen in de overheid vergroot, wat ertoe kan leiden dat bepaalde groepen zich meer bij de samenleving betrokken gaan voelen.

Maatschappelijke en politieke participatie vertonen samenhang. Betrokkenheid bij de samenleving kan leiden tot het besluit om ook op politiek of bestuurlijk niveau bij te willen dragen. En het dragen van bestuurlijke verantwoordelijkheid kan weer bijdragen aan versterking van gemotiveerde of gedreven maatschappelijke betrokkenheid. Sommige groepen zijn naar verhouding nog weinig vertegenwoordigd in de politiek en bestuurlijke organen van maatschappelijke organisaties, of herkennen zich hier niet in. Zo wordt integratiebeleid nog vaak vormgegeven door mensen die ver van migranten afstaan, wat niet bevorderlijk is voor burgerschap en inclusie. Ervaringsdeskundigen kunnen juist cruciaal zijn bij de effectiviteit van dit beleid. Herkenbaarheid via een evenwichtigere afspiegeling van de bevolking in de politiek en in bestuurlijke organen versterkt volwaardig burgerschap. Politieke partijen die sociale inclusie omarmen, kunnen actief leden uit alle lagen van de bevolking werven maar ook laten zien dat het belangrijk is een pluriform bestuur te hebben. Daarnaast kunnen zij eigen leden uit ondervertegenwoordigde groepen faciliteren om zich bestuurlijk binnen de eigen partij te kwalificeren (door middel van cursussen, interne trainingen, partijstages, etc.).

- **Internationale samenwerking en mensenrechten**

De wereld wordt steeds kleiner: dankzij (communicatie)technologie en processen van globalisering en internationalisering is er steeds meer verbinding tussen mensen over de hele wereld. Gevoelens van empathie en solidariteit van burgers met de rest van de wereld groeien, vooral onder jongeren. Er is meer dan ooit aandacht voor eerlijke handel, mensenrechten, vrede en veiligheid. Schending van deze mensenrechten en hevige conflicten vormen echter belangrijke oorzaken van hedendaagse migratie. En daarmee is het belang van lokaal-internationale samenwerking ook groot.

Nijmegen is een van de twaalf Nederlandse Shelter Cities (20 wereldwijd) die elk jaar een bedreigde mensenrechtenactivist opvangt om tot rust te laten komen. Deze verdedigers van mensenrechten strijden elders voor elementaire rechten en waarden die hier vaak als vanzelfsprekend worden gezien: gelijkwaardigheid, solidariteit en vrijheid. Zij houden ons hier een spiegel voor en attenderen ons op het belang van cohesie, saamhorigheid en harmonie. Naast dit soort voorbeelden dragen ook het stimuleren van mondiaal onderwijs en aandacht voor internationale samenwerking en solidariteit, bij tot meer tolerantie en

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl | www.bureauwijland.nl

onderling begrip in de samenleving. Als er lokaal door alle politieke partijen wordt ingezet op samenwerking, harmonie en solidariteit is de internationale aandacht hiervoor ook geloofwaardiger.

Namens het bestuur en de medewerkers van Bureau Wijland, maart 2022

Uitganspunten herijking diversiteitsbeleid in vijf punten:

- Ga zo veel mogelijk uit van de eigen kracht van diverse groepen. Zij kunnen hun eigen weg naar maatschappelijk succes definiëren en organiseren.

- De randvoorwaarden om deze groepen hiertoe in staat te stellen, moeten beschikbaar zijn: neem ze serieus, geef ze kansen en tools, ook al duurt het wat langer dan gewenst.

- De pastorale gedachte om hulpbehoevenden of noodlijdenden te helpen moeten we achter ons laten, anders blijven wij allen in de gemeenschappelijke overtuiging dat het om 'probleemgroepen' gaat en blijft.

- Diverse migrantengroepen zijn al langer in Nederland. Zij vertonen verschillende stadia van ontwikkeling, burgerschap, kwalificatie, maatschappelijke participatie, etc. Het is niet reëel hen als een homogene groep neer te zetten die hulp behoeft. Een eigentijdse differentiële, op het individu gerichte aanpak is nodig, wat uiteindelijk ook weer hun integratie en emancipatie ten goede komt (een win-win aanpak dus).

- De pluriforme samenleving is er één waarin van diverse groepen verwacht wordt dat ieder op haar manier een bijdrage levert aan maatschappelijke vooruitgang voor iedereen.

  Concreet: geef verschillende groepen de middelen om zich zo veel mogelijk op eigen kracht te ontwikkelen, bijvoorbeeld om binnen hun eigen gemeenschap een vorm van inspraak te organiseren die bijdraagt aan het stedelijk belang. Leg de verantwoordelijkheid hiervoor bij de groepen zelf. Zo maak je duidelijk dat ze serieus genomen worden en dat iets van hen wordt verwacht als volwaardige burger in deze stad. Dat versterkt hun gevoel van emancipatie en burgerschap.

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl | www.bureauwijland.nl

Bronnen

Extra analyse cultuurparticipatie Nijmegenaren met niet-westerse migratieachtergrond (2022). O&S Gemeente Nijmegen. Geraadpleegd op 24-2-2022, van https://www.bureauwijland.nl/index.php/2022/03/21/extra-analyse-cultuurparticipatie-nijmegenaren-met-niet-westerse-migratieachtergrond-os-gemeente-nijmegen-maart-2022/

Kloosterman, R., Akkermans, M., Reep, C., Wingen, M., Molnár - In 't Veld, H., Beuningen van, J. (2021). Klimaatverandering en energietransitie: Opvattingen en gedrag van Nederlanders in 2020. *Centraal Bureau voor de Statistiek*. Geraadpleegd op 23-2-2022, van https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2021/klimaatverandering-en-energietransitie-opvattingen-en-gedrag-van-nederlanders-in-2020/2-opvattingen-over-klimaatverandering

Robinson, L., Gardee, R., Chaudhry, F., & Collins, H. (2017). Muslim youth in Britain: Acculturation, radicalization, and implications for social work practice/training. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought*, *36*(1-2), 266-289.

Schwartz, S. J., Vignoles, V. L., Brown, R., & Zagefka, H. (2014). The identity dynamics of acculturation and multiculturalism: Situating acculturation in context. *The Oxford handbook of multicultural identity*, 57-93.

Stadsmonitor. (2021). Gemeente Nijmegen. Geraadpleegd op 8-3-2022, van https://swm2021-nijmegen.pcportal.nl/p50238/participatie-en-inzet-voor-anderen

Bureau Wijland, partner in diversiteit en duurzaamheid
Prins Hendrikstraat 7 | 6521 AV Nijmegen | +31 (0)6-30487382
g.shafiq@bureauwijland.nl| www.bureauwijland.nl